

Thesis Title Persistence of Community-Based Forest Management (CBFM) in Changing Forest Tenure System in the Highland of Nghe An Province, Vietnam

Author Mr. Nguyen Cong Thanh

M.A. Sustainable Development

Examining Committee

Lect. Dr. Chusak Wittayapak	Chairperson
Prof. Dr. Yos Santasombat	Member
Lect. Dr. Pinkaew Laungaramsri	Member

Abstract

There are three systems of forest resource management existing in Vietnam: State, Private and Community. In the past, the focus was on state forest management, but ineffective forest management by the state did not prevent forest degradation. Forest resources are now in the process of being allocated to households. It is hoped that by giving forest management rights to private interests, this can link benefits to individual interest and thus help protect and develop forest resources. However, excessive focus on household level management leads to some socio-economic problems. Little attention has been given to community forest management despite its great potential. Community forest management is tied to the traditional knowledge and culture of local people, especially ethnic minorities, who live in or near forests, and employs resources in a sustainable manner. Research on community forest in Khe Ran Village, shows that the “Thai” people living there have valuable experience of resource management and utilize a range of forest products. However, the local government does not legally recognize this community forest. This community is concerned with the lack of recognition and wish to be granted forest ownership certificates by the government.

This study was conducted in Khe Ran Village, Bong Khe Commune, Con Cuong District, Nghe An Province, Vietnam. The objectives of this study were to have a clearer and better understanding of the existing contexts of forest management, especially traditional management practices of the “Thai” in the highlands. I have explored their potential in sustainable community-based forest management, attempting to understand how the “Thai” reproduced and transformed their traditional management to persists through this period of transformation and to provide the necessary information based on a

case study to improve the legal framework for developing sustainable community-based forest management.

To achieve these objectives, information was collected using methods such as the documentary research; semi-structured interview; key informant and focus group discussion; participant and non-participant observation; discourse analysis; participatory rural appraisal and data analysis. The study shows that understanding local resources systems must be context specific rather than general in terms. In this study, forest management and tenure arrangements should not be considered static but rather as evolving through time. Local institution and forest management adapt to changes in socio-economic, cultural and political environments. Local institutions are shaped by the cultural and historical contexts within which the forestry economy is developed. The role of people at the local level is crucial.

The set of activities involved in community-based forest management (CBFM) were development of community forest resources management plan; allocation and benefits sharing; implementation and control; and recognition of rights of users. The set of rules and regulations of community forest was followed in community forest resource management in the study village. The role of women was also found to be important in community forest management for fuelwood or NTFP.

This study suggests that future forest policies may involve general guidelines for forest management and development, but at the same time leave some flexibility for local government and communities to adjust to their specific local situations. Meanwhile, policies must pay more attention to the rights of local community to secure access to forest resource, and to local capacity building.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การดำรงอยู่ของการจัดการป่าไม้โดยชุมชนในการเปลี่ยนแปลงระบบ
กรรมสิทธิ์ป่าไม้ในเขตที่สูงของจังหวัดเงอาน ประเทศเวียดนาม

ชื่อผู้เขียน นายเหวียน คง ทาน

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. ชูศักดิ์ วิทยาภัก	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. ยศ สันตสมบัติ	กรรมการ
อาจารย์ ดร. ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี	กรรมการ

บทคัดย่อ

การจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศเวียดนามมี 3 ระบบ ได้แก่ การจัดการป่าไม้โดยรัฐ เอกชน และชุมชน ในอดีตการจัดการป่าไม้มุ่งเน้นไปที่การจัดการโดยรัฐ แต่ความไร้ประสิทธิภาพของรัฐทำให้ไม่สามารถป้องกันความเสื่อมโทรมของป่าไม้ได้ ในขณะนี้ทรัพยากรป่าไม้กำลังอยู่ในกระบวนการการจัดสรรให้จัดการในระดับครัวเรือน โดยหวังว่าการให้สิทธิในการจัดการป่าไม้แก่ครัวเรือนจะสามารถเชื่อมโยงผลประโยชน์จากป่าไม้ในระดับปัจเจกให้เกิดการปกป้องและพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ อย่างไรก็ตาม การมุ่งเน้นไปยังการจัดการในระดับครัวเรือนมากเกินไปนั้นได้ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจสังคมขึ้นมา ในขณะที่การจัดการป่าไม้โดยชุมชนไม่ค่อยได้รับความสนใจมากนัก ทั้ง ๆ ที่ศักยภาพในการจัดการป่าไม้ของชุมชนมีสูงมาก การจัดการป่าไม้โดยชุมชนผูกพันอยู่กับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการป่าไม้ของชนกลุ่มน้อยที่อาศัยในป่าหรือใกล้ ๆ ป่าที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน งานวิจัยเรื่องป่าไม้โดยชุมชนในหมู่บ้านแครานแสดงให้เห็นว่าคนไทยที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นมีประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าด้านการจัดการทรัพยากรและการรู้จักใช้ประโยชน์ผลิตผลจากป่า อย่างไรก็ตาม การจัดการป่าไม้โดยชุมชนนี้กลับไม่ได้รับการยอมรับอย่างถูกต้องตามกฎหมายจากรัฐบาลท้องถิ่น ชุมชนแห่งนี้มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการขาดการรับรองจากรัฐ และมีความต้องการให้ทางรัฐมอบสิทธิความเป็นเจ้าของป่าไม้ให้แก่ชุมชน

การศึกษานี้ได้ทำในหมู่บ้านแคราน ตำบลบกเข อำเภอกอนกวง จังหวัดเงอาน ประเทศเวียดนาม วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อให้มีความเข้าใจต่อบริบทของการจัดการป่าไม้ที่มีอยู่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะวิถีการปฏิบัติในการจัดการป่าไม้แบบดั้งเดิมของคนไทยในพื้นที่สูง ผู้เขียนได้สำรวจศักยภาพในการจัดการป่าไม้ของชุมชนอย่างยั่งยืนสำหรับชุมชน พยายามทำความเข้าใจว่าคนไทยผลิตสร้างและเปลี่ยนรูปแบบการจัดการแบบดั้งเดิมให้ดำรงอยู่ตลอดช่วงระยะเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างไร และเพื่อที่จะได้ทราบถึงข้อมูลที่จำเป็นที่เกิดจากการวิจัยที่ใช้กรณีศึกษา เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงกรอบทางด้านกฎหมายสำหรับการจัดการป่าไม้โดยชุมชนอย่างยั่งยืน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีการดังต่อไปนี้ การวิจัยจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การวิเคราะห์เชิงวาทกรรม การประเมินชุมชนอย่างมีส่วนร่วม และการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าความเข้าใจในระบบทรัพยากรท้องถิ่นจำเป็นต้องเน้นที่บริบทเฉพาะมากกว่าจะมีปรากฏในลักษณะโดยทั่วไป ในการศึกษาการจัดการป่าไม้และระบอบกรรมสิทธิ์ไม่ควรจะนำมาพิจารณาในรูปแบบที่ตายตัว หากแต่ควรวิเคราะห์ในเชิงพัฒนาการ สถาบันท้องถิ่นและการจัดการป่าไม้ได้ถูกเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับเศรษฐกิจสังคม สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและการเมือง สถาบันท้องถิ่นได้ถูกสร้างและปรับเปลี่ยนโดยอาศัยบริบททางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ซึ่งเศรษฐกิจเกี่ยวกับป่าไม้ได้รับการพัฒนาขึ้นมา ดังนั้นบทบาทของผู้นคนในท้องถิ่นจึงมีความสำคัญ

กลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าไม้ชุมชนคือ การพัฒนาแผนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ชุมชนซึ่งรวมถึงการจัดสรรและการแบ่งปันผลประโยชน์ การสนับสนุนและการควบคุม และการตระหนักถึงสิทธิของผู้ใช้ ในหมู่บ้านที่ศึกษาพบว่า การจัดการทรัพยากรป่าชุมชนอาศัยชุดของกฎเกณฑ์และกฎระเบียบต่าง ๆ เป็นแนวทาง บทบาทของผู้หญิงมีความสำคัญต่อการจัดการป่าไม้ชุมชนในด้านไม้ฟืน และผลิตผลจากป่าที่ไม่ใช่ไม้ฟืน

การวิจัยนี้เสนอแนะว่านโยบายว่าด้วยเรื่องป่าในอนาคตนั้นอาจจะรวมนโยบายทั่ว ๆ ไปสำหรับการจัดการป่าและการพัฒนาเข้าไว้ด้วยกัน แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเปิดให้มีความยืดหยุ่นบางประการสำหรับรัฐบาลและชุมชนท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ท้องถิ่นในขณะนั้น ๆ ในขณะที่เดียวกันควรให้ความสนใจในนโยบายว่าด้วยเรื่องสิทธิของชุมชนในท้องถิ่นให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นคงในการเข้าถึงทรัพยากรป่าไม้และการสร้างเสริมความสามารถให้ท้องถิ่น